

tet manifeste, quia institutum suum hoc erat, ut probaret necessitatem vini, non vero ut probaret necessitatem aquæ. Insuper idem Cyprianus in comparatione illa attendebat ad significationem mysticæ unionis populi cum Christo, non vero ad significationem validæ consecrationis. Denique significatio illa mystica non est essentialis Eucharistiæ; adeoque quando Cyprianus dicit, Sacramentum perfici, verum & plenum esse, si addit talis significatio, intelligendus est de perfectione accidentali, & integrali, non vero essentiali.

Ad IX. Apud S. Bernardum quæstio agitabatur de Sacerdote, qui omiserat fundere vinum in Calice, & ut suam negligentiam suppleret, fuderat deinde vinum super particulam hostiæ consecratæ, absque ulla peculiari vini consecratione; circa quam quæstionem aliqui dicebant, nec panem in eo casu esse consecratum, quod refutabat Bernardus; & ratio ipsius erat, quia panis consecratur prius quam vinum, adeoque consecratio unius ab alterius consecratione pendere non debet. Ea ejus verba: *Non nego panem, & vinum, aqua quidem mixtum, simul debere poni; quin potius assero, haud aliter debere fieri; sed aliud est culpæ negligentiam, aliud negare efficaciam. Aliud inquam, est, quod causatur non bene quiddam fieri, & aliud, quod mentimur nec fieri.*

Ad X. dicitur, quod Concilium Carthaginense non intelligit præceptum per verbum illud tradidit, sed traditionem; hoc est, oblationem. Concilium Aurelianense verbum *mandatum* refert ad panem, & vinum, non vero ad eorum mixtionem. Concilium Trullanum intelligi debet de Apostolorum traditione, non vero de Christi mandato. Denique ad Augustinum dicimus, quod ipse in hoc sensu dicit, mixtionem aquæ in Calice esse juris, seu institutionis divinæ, quia Christus hoc ipsum exemplo suo docuit, non vero expressa lege præcepit.

Pro ultima tandem Dissertationis parte, in qua quæritur, quomodo aqua in Christi sanguinem transmutetur?

Primo supponimus, circa finem seculi 12. Theologos circa hoc fuisse in Gallis divisos; quibusdam quidem sen-

tientibus, aquam revera mutari in Christi sanguinem; aliis vero censentibus, aquam transubstantiari in liquorem illum, qui ex aperto Christi mortui latere demanavit; aliis tandem, & non paucis, contententibus, aquam in propria specie ac natura remanere, etiam consecratione peracta. At anno 1188. Gaufridus, Monachus S. Bernardi, hac de re Epistolam scripsit Episcopo Cardinali Albanensi, qui erat tunc temporis Papæ Vicarius, & in ea, his verbis quæstionem describit, & opinantium, Theologorum sententias assert: *Ad partes Gallia reversus cum vestra benedictione, novam, & mihi hætenus inauditam ventilari inter aliquos reperi quæstionem de substantia aquæ, quæ vino mixta in Calice similiter offertur, & an ipsa similiter cum eodem vino in sanguinem Domini convertatur. . . . Nec mediocris est inter modernos Theologos super eadem quæstione dissensio, negantibus aliis, aliis affirmantibus, totius liquoris mixti, sicut panis, qui ex simila, & aqua similiter conficitur, unam fieri transubstantiationem. Quam responsionem Cardinalis Albanensis Monacho Gaufrido dederit, nullus ex illius avi Scriptoris refert; Baronius tamen ad annum 1188. rescriptisse putat, tenendum esse, quod semper credit, & custodivit S. Romana Ecclesia; nimirum, aquam simul & vinum transubstantiari in sanguinem Christi.*

At altera insurrexit postmodum difficultas; an scilicet aqua vino in Calice mixta immediate transubstantietur in Christi sanguinem, an vero mediate; quod scilicet prius aqua convertatur in vinum, & postea vinum in sanguinem? Hæc secunda opinio tribuitur a Thomistis S. Thoma 3. part. quæst. 75. art. 8. Attamen ceteri fere omnes Theologi volunt, aquam immediate transubstantiari in Christi sanguinem; proinde.

Dicimus III. aquam in Calice vino mixtam transubstantiari in Christi sanguinem; modum autem, quo transubstantietur, non esse de fide; probabilius vero habendum, quod aqua immediate in Christi sanguinem convertatur. Tres habet partes Conclusio.

I. Conclusionis pars probatur ex Patribus illis, quos Gaufridus in Epistola

G

ad